

kretanja i međusobnog mešanja nastaje sve za što mi služeći se neispravnim izrazom kažemo da jest, jer nikad nije nego uvek nastaje. I u tome se redom svi mudraci osim Parmenida slažu, Protagora, Heraklit, Empedoklo...“ Kao i u trećem ispitivanju pretpostavke „ako jedno nije“, Platon u *Teetetu* pokazuje da je forma govora primerena ovom stanju stvari „tako i ne tako“, te da postoji nužnost, ali da ne vezuje čvrsto, da treba pre poći od toga da je su ona druga „vezana“ za ona druga.

Četvrti prohod „ako jedno nije“ (*Parm.* 165e2-166c2). Poslednji prohod pretpostavke „ako jedno nije“ direktno se nadovezuje na prethodni, odnosno predstavlja radikalizaciju stanovišta odsustva jednog. Ovde jedno nije prividno postavljeno, drugo nije lišeno jednog, već se drugo posmatra ukoliko jedno koje nije nikako nije – drugim rečima, samo mnoštvo jeste. Takođe, ovo izlaganje je potpuno paralelno sa Platonovim izvođenjem krajnjih posledica Protagorinog učenja iz *Teeteta*. U četvrtom prohodu druge pretpostavke Platon polazi od toga da ako jedno koje nije nikako nije, onda „... ona druga zacijelo neće biti jedno... Ali takođe ni mnoga; naime u mnogima bi bilo i jedno. Jer ako nijedno od njih nije jedno, sva skupa su ništa.“ Za razliku od prethodnog ispitivanja, koje je govorilo o pojavljivanju, činjenju, ovde se svako pojavljivanje, svako mnenje, svaki privid i pričin isključuju. Ovde se o onim drugima govori u formi „niti-niti“, njima se sve odriče, ona su ništa. U *Teetetu* je, kao što smo već naznačili, prisutna ista logika pobijanja stanoviša čistog opažanja ili relativnosti, relata po sebi. Nakon što je Platon ispitujući Protagorinu tezu dozvolio da je sve u stalnom toku, odnosno da se ništa ne može učvrstiti, te je svaki govor ispravan, „kako-kako“ – kao u trećem ispitivanju druge pretpostavke, Platon zaključuje da ni to nije moguće, jer se time zaustavlja tok, te je jedini primeren oblik govora „niti tako“.